

עיריית חולון

היחידה לאיכות הסביבה חולון-אזור

תאריך: 28.09.25

פרוטוקול ועדת איכות סביבה – עיריית חולון

חברי ועדת איכות סביבה:

רחלי כהן – יו"ר הוועדה – נוכחת
אלרון פנחס – נכח
ניצן סיטבון – נכחה
יוסי זהבי – לא נכח
ד"ר אורי שרון – נציג ארגון סביבה – לא נכח
ירין אשכנזי – נציג ציבור – לא נכח

משתתפים - בעלי תפקיד, מוזמנים ותושבים (הוועדה פתוחה לציבור):

אהרוני חג'בי – מנהל אגף שפ"ע.
מוטי ישר – סגן מנהל אגף הגיבון.
פנחס רוברט פרנק – מנהל מחלקת יער עירוני ובקרת השקיה במערך גנים ונוף, אחזקת גנים.
אלי זיגדון – גנים ונוף.
מקס מורוגובסקי – חבר ועדת תשתיות, תושב.
ליהי בן סלע – מזכירת מערך איכות סביבה וקיימות.
חיים גבריאלי – פקיד היערות לשעבר בעיריית ת"א, תושב.
אליאסף אבי – תושב.
אורלי הדס – תושבת.
בלהה פרנס – תושבת.
מרים – תושבת.
אורלי – מורה לחקלאות, תושבת.
מורן ברגר – מנכ"לית עמותת רחובות של עצים.
גלית ירושלמי – אדריכלית נוף, תושבת העיר.
גלית צור – שמאית, תושבת העיר.

נושאי הוועדה:

* הצללה וגיזום
* נטיעה וכריתה של עצים
* קריסה של עצים ודרכי התמודדות

תחילה הציג חיים גבריאלי מצגת בנושא השפעת העצים במרחב העירוני:

1. השפעת העצים של הטמפרטורה במרחב הציבורי- במחקר שנערך על עצי הפיקוס, נמצא שבפארקים עם עצי פיקוס הטמפרטורה הייתה נמוכה יותר מפארקים עם עצי המכנף ודשא שנמצאו פחות יעילים מבחינת הורדת טמפרטורה – פיקוס הוא מין שיעילות הקירור שלו גבוהה יותר. מדשאה למשל היא מחממת. **עצים מעניקים הורדת טמפרטורה של 3 מעלות נוספות לעומת צל מבניינים, נזקקת רציפות שתילה בכדיי שההשפעה תהיה אפקטיבית . תועלות נוספות: קליטת פחמן דו חמצני וכך מפחיתים זיהום האוויר וכן הפחתת רעשים.**
2. יש לעודד את הציבור לשתול עצים בחצרות כדיי לחזק את השטח הירוק בעיר.

3. יש צורך בהסברה לציבור והעלאת מודעות על חשיבות ותועלות העץ לצד חסרונותיו. העצים המומלצים לשתילה בגינות פרטיות – עצים קטנים או גדולים בהתאם לגודל החצר.
4. החלופה לעצי הפיקוס – עצי מאי או עצי סיגלון ובחצרות פרטיים עצי פרי.

מוטי – בחצרות גדולות שתלנו עצי הדר, עצי פנסית גם ניתן לשתול בחצרות שהם גדולים יותר. מיקום השתילה צריך להיות לפחות מטר מהקיר ומהתשתיות ולא מתחת למתח גבוה.

אורלי הדס – עיריית ת"א מחלקת עצים בחינם, מציעה שעיריית חולון תחלק הנחיות לשתילת עצים לקבלנים או שהעירייה תאשר תכנית עם מקום בחזית הבניין לשתילה לנוחות הקבלן.

חג'בי – יש מצוקת מקום בנושא השתילה. בכל ישיבת תכנון עולות מגבלות של תמ"א 619, אנשי הנדסה מקפידים מאוד על נושא הגיטון, בכל התכניות שיש כיום הקבלנים מחויבים לשתול ולקיים ריאות ירוקות. הציבור לא מודע לקושי שיש בתמ"א 619, בניינים שמוקמים היום תוכננו לפני 4-5 שנים, בעתיד יהיה שינוי.

גלית צור – כריתת עצים במסגרת תוכניות להתחדשות עירונית - לאחרונה אושרה תכנית בסמכות הועדה המקומית (ח/מק/206) להריסה ובניה ברח' שנקר 59-55, לתוכנית צורך נספח עצים, ממנו עולה **המלצה על כריתה של שבעה עצי פיקוס השדרה. כל זאת, למרות שמדובר בשטח בו חלה תכנית השימור ח/528/1, המתייחסת לשימור עצים. לצערי, העצים נכרתו, בניגוד לתכנית השימור ובמסגרת תכנית שאושרה ע"י הועדה המקומית חולון.**

מן הראוי כי, מקרה זה ייחקר היטב במטרה להפיק לקחים לעתיד ולמנוע כריתה של עצים בעלי ערכיות סביבתית גבוהה כמו עצי הפיקוס.
מוטי – זה לא פרויקט של העירייה, חברת נת"ע אחראית על הפרויקט.

המשך המצגת –

גיזום פיקוסים בצורה כדור ברח' ז'בוטינסקי חולון – אם גוזמים את העצים פעמיים בשנה העץ מייצר פחות פירות ופחות לכלוך, צריך לגזום בצורת כדור רחב כרוחב המדרכה, כשעץ נוגע בעץ. צריך לשמור עליו בצורה כזאת שתהיה בקרה על הגדילה.

רחלי – הציגה תמונת מדידה תרמית בחולון המדגימה את יתרון העצים בהפחתת חום. כן הציגה דוגמא של תמונת עצים ברחוב תל אביבי - **הצמרות גבוהות ומחבורות.**

חג'בי – בתל אביב עשו הגבהת נוף.

אליסף – עץ זה הדבר הכי "כבד". מפחית לכלוך וזיהום. בשכונת ח-370 אין שום עץ! רק בטון. צריך לשתול עצים גדולים, ג'ומסים, לתת הצללה לרחובות.

חיים גבריאלי - **צריך בעלי מקצוע שיודעים את מלאכתם ושבים לגזום עץ בצורה הנכונה, הגיזום הוא חלק מאוד מקצועי של תחזוקת העץ.**

חג'בי – מסכים ששנים רבות לא בוצעה אחזקה וטיפול בעצים. יש מצבים שמשאיות לא עוברות ושלא ניתן להרים גזם בגלל עצים. רצינו לסדר, לגזום, לבנות אותם מחדש, חייב שיהיה 4 וחצי מטר של הגבהת נוף.

רחלי – מה היית ממליץ לגביי גיזום של החלק התחתון של העץ?

חיים – ההמלצות לגבי הגיזום הן: להרים את העץ לגובה 3 מ' בצד המדרכה ו-4.5 מ' בקו הכביש (למעבר משאיות), מרחק 0.5 מקיר חומה.

אליאסף - מדוע נת"ע מוציאה עצים של 15 צול ושמה עצים של צול וחצי?
חג'בי – נת"ע היא חברה ממשלתית שלא תחת הפיקוח שלנו.

עיריית חולון

היחידה לאיכות הסביבה חולון-אזור

המשך מצגת של חיים –

יש קושי לגדל עצים במדרכה, עם השנים בונים חניונים, החניון נגמר על קו המדרכה והשורש לא יכול לעבור את הקיר של החניון.
העץ היום חי ממה שיש לו במדרכה.
לשתול עץ במדרכה בימינו זה פרויקט מאוד קשה, צריך לעשות תעלות שתילה קרוב למדרכה כפי שעשו בתל אביב.

אורלי – נטעו בסרלין ברושים והם התייבשו.

מוטי – ידוע, זו הייתה טעות והם יוחלפו.

חיים – הגיזום שהציע מרסן את השורשים, יפחית פגות בכביש ובמדרכה – הפירות גורמים להחלקה של אופנועים או של מבוגרים.
מוטי – יהיה גיזום מבוקר כמו בקראוזה.

אורלי – יש סקר הצללה – האם פורסם?

הדס צור – בהתאם לדו"ח מבקר המדינה שפורסם ביולי 2025 - עיריית חולון נכללת בין 18 הרשויות שזכו לתמיכה של המשרד להגנת הסביבה, במסגרת קול קורא שפורסם. בהתאם לנתונים בעמ' 73 לדו"ח - עיריית חולון זכתה בתמיכה בסך כולל של כ-874,000 ש"ח, וזאת לצורך הכנת תכנית הצללה עירונית ותוכנית חלוץ לנטיעת עצים.
טרם פורסם מידע בדבר הכנת התוכניות הללו ע"י עיריית חולון, פרסומן חשוב הן כמידע לתושבים והן בהיבט של הנחיות לקידום נושא ההצללה ונטיעת עצים בעיר.

מוטי – יהיו נטיעות ושיפוצ של כל שד' דוב הוז.

ניצן סיטבון – נמצאים באירוע בתוך חולון, עם חברת נת"ע נושא העצים והכריתה כיום במצב שיש גורמים מעלינו וגם מעל נת"ע. צריך לשנות את הגיזום מצורת הפונפון, עיצוב העצים בצורה שונה – כפי ההמלצה של חיים חייב לשנות את טכניקת הגיזום.

עברנו למצגת בנושא מדיניות שימור עצים עירונית שאותה הציגה מורן ברגר, יושבת ראש עמותת רחובות של עצים:

עמותה שמלווה ומכשירה קבוצות נאמני עצים בארץ, קיימות 32 קבוצות מהצפון ועד אילת. יש קבוצה גם בחולון.
נאמני עצים = אנשים שאוהבים עצים.
מספרת על יתרונות העצים מהפחתת חום ועד העלאת ערך הנדל"ן (נכס שיש עצים לידו שווה יותר מנכס דומה ללא עצים).
בשנה נכרתים מעל 200,000 עצים בארץ, מתוכם כ-100,000 ביישובים עירוניים!
העמותה מנסה לשנות את הגישה של הרשות לנטיעת עצים.
יש להתייחס לעץ כמו לתשתית בשלב התכנון של העיר ולקדם תכניות של שימור עצים.
לבצע הכשרות שתילה והכשרות לגיזום ותחזוקת העצים.
כיום אין אכיפה לצמחייה פולשת מבתי פרטיים.
וצריך לבצע מעקב רישיונות כריתה של הציבור. מציעים התחייבות לשקם X עצים בוגרים בעיר בשנה.
בעבר הייתה חובה של 15% גינון ועצים בבניינים וכיום אין. חניונים מגיעים עד קו אפס ואין גינות או עצים.
חג'בי – בחולון מאפשרים צמחייה פולשת כלפי הרחוב.
ניצן – יש סכנה של קריסת עצים בשטחים פרטיים.

פנחס רוברט פרנק – מנהל מחלקת יער עירוני:

הצגה עצמית, 10 שנים פקיד יערות בראשל"צ. עבר לעיריית חולון לפני שנה. מקבל בקשות פרטניות של אנשים לכריתה של עצים חולים או בסכנת קריסה ומעביר לפקידת יערות מחוזית לבחינה. צריך לציין בבקשה מיקום, גוש, חלקה. מהווה גורם ממליץ. לאחר מכן מחליטים אם מנפיקים רישיון כריתה, כמובן אחרי שנעשות בדיקות מעמיקות, כמוצא אחרון מבקשים בקשה כריתה. בשטחים ציבוריים אנחנו ממשיכים את הכריתה. כשפקיד יערות מחליט לכרות עץ זה לאחר אישור וקבלת רישיון כריתה מפקידת יערות מחוזית. ניתן להגיש ערר תוך 14 יום מפרסום הרישיון. מתעסקים גם בהדברה של עצים, הדברת חדקונית הדקל ותכניות עבודה שנתיות לגיזום.

הצגה של המצגת חולון עיר של עצים ע"י גלית ירושלמי (תושבת ואדריכלית נוף):

קבוצת הזיקית – קבוצת פעילים בנושאים סביבתיים בגן הזיקית. חברו לעמותת רחובות של עצים השנה. קיימו שת"פ מדהים עם היחידה לאיכות סביבה – סדנאות לתושבים של ספירת ציפורים, הקמת תיבות קינון והכנת מתקני האכלה. בכל סדנה השתתפו כ-40-50 תושבים. רעיונות להעלאת מודעות בקרב הציבור – הסברה בחינוך מהגיל הרך. גלית צור - חשוב לעודד מעורבות והשתתפות של התושבים פעילים ואכפתיים, במטרה להיטיב ולשפר את הטיפול בנושא העצים בעיר. אני שמחה שנתקבלה המלצתי להתייעץ עם מר חיים גבריאלי תושב העיר ואגרונום מומחה בעל ניסיון עשיר. אני מודה לחיים על הרצאתו ומקווה שהמלצותיו ייושמו בעניין הטיפול והגיזום של עצי הפיקוס בעיר ובשכונת אגרובנק.

מורן ברגר – חולון זכתה להיות אחת מ-4 ערים מובילות בתחום ייעור עירוני ולאחר מכן ויתרה על כך.

רחלי - מסכמת את המלצות הוועדה:

1. אגף שפ"ע יוציא דף מדיניות מעודכן עם נוהל מסודר לגבי גיזום של העצים עפ"י המלצות מר חיים גבריאלי.
2. מומלץ לתלות שלט שמתריע לפני כריתה של עץ – כך שהציבור יהיה מודע ויספיק להגיש התנגדות במקרה הצורך.
3. ממליצים שהעירייה תחשוב על פרויקטים להעלאת מודעות הציבור ליתרונות העצים – חינוך והסברה.
4. נמליץ על פרויקטים לעידוד הציבור לטעת יותר עצים בחצרות הבתים – כגון פרויקט חלוקת עץ לכל תושב (כפי שנעשה בת"א ובערים נוספות).
5. יש לפרסם את תכנית ההצללה החדשה באתר העירייה.
6. ועדת משנה לתכנון ובניה – יש לבדוק הכללת הנחיות מרחביות לנטיעת עצים במגרש בפרויקטים חדשים של בניה. לשקול להחזיר חיוב של 15% גינון ועצים קרוב לקו מדרכה.
7. מומלץ שפיני ממחלקת ייעור יגיע וישתתף בוועדות הדנות בהתחדשות עירונית וידאג לנטיעת ולשימור עצים.
8. מומלץ שמחלקת ייעור עירונית תתרחב בשל הבקשות הרבות ויורחבו סמכויותיה.